

Fecske Csaba

Zörgő nádasokban

Fönn a nap mereng még,
Árnyat vet az emlék.
Ha félek majd, elrejtőzni
Szívedben szeretnék.

Gyöngé hangszálak
Bámulnak utánad,
Eltéped a bokrok között
Lengő ökörnyálat

A remény tilosban
Amit féltek, sok van.
Az ősz árva lelke bolyong
Zörgő nádasokban.

Őrség

Elszabadult, haragos bozót –
Kigyulladnak a csipkebogyók,
hátukat a ködnek
támasztva őrködnek
végtelen őszi éjszakák
marcona strázsái, a fák

A Ménes-patak

Rekettyék közt fut a Ménes,
kőbe botlik, nagyot csobban.
Melege van már a Napnak:
megmártózik a habokban.

Kertek alatt úgy sötétlik
mintha gyötrő gondja volna,
pedig könnyű fecskeszárny és
fürgé pisztráng csiklandozza.

Valahonnét a hegyekből
érkezik az öreg este,
megfürödne, de röstelli,
hogyan izzadt ingét levesse.

Feljön a Hold, vízbe perdül,
úgy csillog, mint arany érme,
egy öreg fűz kap utána,
de a szellő üt kezére.

Madarak

Hallga csak:

valahol,
valahol,
kert alatt,
fák alól,
madarak
dala szól.

A rigó
meg a csíz
fütytyöget,
– ez a sikk –

fütytyöget
napestig,
a csöndet
befestik.

Turbékol
a galamb,
gerle bűg,
bús a hang.
Fecske szól:
csip-csivit,
éhesek
a kicsik.

Pálcika-
lábbon áll,
kis veréb
sírdogál,
cinege
cincogat,
lenyelt egy
bogarat.

Kitágul
a torka
boldogan
dalol ma,
pittyegget
a kis pinty,
hallgatni
nem illik.

Meg sose
öregszem,
trilláz az
ökörsem
Hát ne is
öregbedj,
mondja a
vörösbegy.

Csontos Márta

Áramlatok

Félsz magadtól – egy jósnő van benned,
s egy kísértet, – árnyék lettél ágyad felett,
körvonal a járda túloldalán, tollpihe
a gödör szélén, tányéron hagyott tortaszelet.
Alattad porba kavart napsugár és csillagdarabok,
átszűröd a fényt, s elmented belőle a sötétet.

Félsz magadtól, – ajkadon Isten hangja próbálja
karbantartani benned a büszkeséget, de már
csak leheletnyi fonalon lóg elmédben a *vigyázz,*
kész, rajt... nem indulsz sehova, hisz már
győztes vagy a mentális semmittevésben,
hangvilládból kipréseled a harang-csendet.

Félsz magadtól, – tudod a neved s szerzett
értékeid, de nem ismered, ki benned lakozik.
Összehívnál mindenkit, aki számít, papírtrombitából
fújnád az áriákat, de hiába öntöd szonettekbe a dalt,
hiába int benned a Nagy Karmester, hiába tart
lépést a rím a ritmussal, hiányzik belőlük a hit.

Félsz magadtól, – szárnyadból kitepted inkább
a tollakat, s fedetlen bőröd kínálad hozsannázva
a kéjek asztalán, fejedet ringó keblek közé fúrnád,
angyalok hajába kapaszkodnál, hogy elérhess az
utolsó stációhoz, hogy végre utolérjen az álom,
mert nem akarsz semmiképp felébredni.

Állóképek

A hangokat már nem hallani,
az árnyékokat is kiszögezték,
nincs távolság jelölés a menetlevélben.
Itt ülnek melletted álmaid a körhintán,
ahol nincs messzeség, értékelhető kiterjedés,
s már annyira szédülsz a sokadik kör
után, kísért az elélvezett mennybéli üresség.

A képek alatt gyertyaláng táncol,
az arcok magánzárkák rácsaiból néznek.
Már halhatatlanságod is zálogba
tették, s a cédulát nem kaptad meg.
Már fárad a képzelet, egyszerűen nyomaszt
a súlytalanság, nincs újabb szituáció
beintettek a sivatagba ültetett testiségnek.

Csak bolyongsz a kalandok térfelén,
nincs kapcsolat, nincs összekapaszkodás.
A félelem homokbarlangjában sok a
muzeális értéktelenség, s te nem akarsz
befulladni a mélység mocsarába, hol
féregként rejt el a szent balzsamozás.

Aurák találkozása

Tudom, csak látogató vagyok,
megnézlek, s az ajtót bezárod.
Csak a titkaid maradnak velem,
s a katarzis tiszta adománya,
mely úgy érinti szárnyaim, hogy
körözhessek mennybéli fonálon,
mint egy jól szerkesztett origami,
mely a talpalatnyi semmiben
fölényes könnyedséggel lebeg,
s az önáltatás erős szövetségében
valóságként pihen meg a hasonmásán.

Tudom, hogy nem testedet érintem meg,
de érzem, felbomlik bennem a rend.
Szörnyű, hogy semmire nem kapok
feleletet, s aurád színes mezején
kicsiny virágfejem reménytelen
emelgeti szirmait az azáleák között.
Koronát fontam neked rózsaloncból,
s most zavartan állok tekinteted
égre meredő toronymagasában,
s már tudom, hogy nem is létezel
igazán, s én sem vagyok más, csak
a lecsendesített, megzabolázott csend.

Jóna Dávid

mi már nem állunk lábujjhegyen –

*„Játszásra már lelkem kivénhedt,
Vágy nélkül élni ifjú még.”
(Goethe - Faust /Jékely Zoltán ford./)*

a képzelet néha súlyfeleslegét felejtve elrugaszkodik,
menekül a kurzusok által táplált konfliktusok elől
és a hitel mázsáitól fellélegzett háza teraszán kacsacombokat grillez és padlizsánt,
közben a parazsat fotózza, örül kedvesének, gyermekeinek,
vagy örül annak az időjárásnak, amit a szomszédok épp szidnak,
örül a szónak, hol a csendnek, hol a folyónak, hol a hídnak.

a szép benne az, hogy néha valósággá lesz,
az ívek összeérnek,
körbeérnek,
beteljesül a kör,
a képzelet és a valóság egymásra hatnak, hisz egymásra vannak utalva...
barátság lehet a felismeréseikből!

önvédelmem az írás,
néha egy-egy összekacsintás
a pályatársakkal, ha valami csoda születik része lenni, hozzászólni,
mert a képzelet, a gondolat, és a nyelv együtthatása kedvelt játék,
kézműves portéka, finom holmi.

sikátorkonoksággal oltalmazom, mindazt, ami megmaradt,
hagyom, hogy átitasson, hogy érzéseimen át felszívódjon a kiválogatott világ,
gyakorlott mozdulatsorban harapjuk ki a magunkét,
baldog az, velem együtt, aki valóságot rág.

mi már nem állunk lábujjhegyen, amit elérünk, elérünk,
a többi mögé tesszük képzelettel,
mint ahogy felfut a borostyán az omladozó falon,
elrejtve a romot, a golyó nyomot, a salétromot,
s beleszeret mondjuk egy kovácsoltvas rácsba egy bérházi balkonon.

már nem kell mindenáron, van lezárt borítékunk bőven,
Isten szemében tükröződünk, értő szemnek észrevehetően...

ahogy leng a hinta az almafán

keresem a példákat,
s bizony a példákban nincs hiány...
brokátzsinórral elkerített létem, s a valóság között vagyok,
ahogy leng a hinta az almafán...

kavicsok közt utat talál az élni akaró virág,
az idő félelmet és hitet old,
egy mosolyban fogant könnycsepp,
felettünk az éjszaka köldöke: a Hold.

hagyatékokban, hamukban, szülőedékekben
s persze a banalitások bójái között
egy idő után érteni is akartam,
mi az évek során belém költözött

éjjel van, ülünk kinn a kertben, Te kérdezel,
az árnyalatokat már felfalta az est,
a szomszédból mocorgás hallik,
úgy hallom: pozdorját rág a nyest...

a mindenről és a semmiségről
egyszerre beszélek Neked,
nem vagy megbabonázva,
a kérdéseket is mered...

hogyan érthetnéd kedves,
ha még én sem értem,
az írás nem szárnyasuhogással jött kiváltság,
még csak nem is érdem...

keresem a példákat,
s bizony a példákban nincs hiány...
brokátzsinórral elkerített létem, s a valóság között vagyok,
ahogy leng a hinta az almafán...

Csepcsányi Éva
Úton

mindentől távolodsz:
 az eufória után — bezárt iskola vagy.
 Megkondulnak a testek, téged hívnak:

Mit is akartál?

Kezdetben ölelni, majd imádni —
 Vár lehetnél, katedrális. erdő, Grimm-mesés: vízesés
 kővel, páfránnyal, sellővel.

Mégis hegynek törsz: amint aszkéta, szerelmes
 férfi írt — a kegyetlen úton előre!

Az Élet vize kimosta
 belőled a képeket, mint:
 Közös karácsonyfa-díszítés.
 Lefogni haldokló férj szemét.
 Saját kötetből mesélni unokáknak.
 A fehér ruhát, menyasszonytáncot.

Máshol és máshogyan lesz az a tánc.
 Még egy lélek megérint, de
 ez a gyöngyház fal lemállik, és
 maradsz egyedül az —
 Egyedüli Istennel.

Karácsonyi korzó

Nem lövöldözést,
 nem gázoló kamiont:
 kézműves finomságokat,
 csipkedíszet kínált a tér.
 Volt egyszer egy Karácsony:
 nevezzük Elsőnek — bezárta
 ablakát, ajtaját minden fogadó,
 és a karácsonyi korzón felejtett
 egy vajúdó kismamát.
 Pár nap múlva katonák jöttek,
 kicibáltak a bölcsőből minden
 fiú-szülöttet és arcon rúgták
 az ellenkező asszonyokat.
 Itt most fény van, mint akkor
 fenn az égen, bárányok bégettek,
 tehenek kérődztek — és mégis,
 és mégis eljött közénk az Isten.

hit és imádás

kocka. tér. a téren kívül van
 valami, amit a kéz nem érint.
 idő. óramutató és ketyegés,
 napok, évek, világok sora:
 az óra számlapja mögött már
 nem mondjuk: „számlap” vagy „óra”
 se azt: „késett” – idegrendszer, agyvelő
 nem ismeri ezt a tartományt,

mégis tudom, hogy létezik.

felszín

a két pólust összekapcsolják:
 e világ útja a termékenység,
 szülés és újra fogadás.
 van olyan európai-barna férfi haj,
 melyet megkíván a nő.
 van, aki itt megáll,
 van, aki ezen áthalad.

felszín alatt

a játékos, időtlen lelkek:
 nekik nem kell gyermek, mert
 már van.
 metakommunikáció.
 tudás arról, hogy Van.
 lehet lángos vagy mozdulatlan roncs:
 tudod, hogy ő, és eredete isteni.

mély

fülelsz a csöndbe, és
 a breviárium lelki barát.
 magadban röhögsz: így leírva,
 kimondva giccs, hogy:
 „lelki”, „imás”, „örök” és „barát”,
 akár kortárs költőknél a „csillag”.
 valamit akarsz adni és nem tudsz.
 valamit el akarsz fogadni és
 elfogadod.

magasság

egyszerű a pénztáros mozdulata:
 a kezek, ahogy valaki zsömlét vesz
 és valaki -- fizet.
 Jézus melletted sétál és tudod.
 nevettek. otthon kisúrolod a wc-t –
 imádkozol: „észre sem veszed.”

Jagos István Róbert

A vers

Jónás Tamásnak

A vers: fogantatás. A vers: születés.
Ébrenlét, álom, hófehér gyermek.
Évek között bölccsé törpülés.
Megroggyant idő kényes kegyelme.

A vers szerelem. Vergődő szajha.
Anyámmá váló mágikus szavak.
Valami erő. Nem t'om, mi hajtja.
Szelíddé váló elvérző vadam.

A vers gyötrelmem, kolduló titkom.
A legutolsó feltörő kétség.
Még engedd, kérlek, borom meginnom.
Holnaptól szép leszek neked. Én-szép.

Csillaghalál

Messze mentél. Túl messzire mentél.
Csak kellene nekem több is ennél.
Szavaid, a nyelved, a véres húsd.
A szádon kiszáradt, érdes rúzsod.

Messze mentél. Túl messzire mentél.
Én meg maradtam itt, felkent szentté.
És magam felé hajlik két kezem.
Jó, amikor vérzem. Ha vétkezem.

Messze mentél. Túl messzire mentél.
Hiányod fáj, mégis szebb a szebbnél.
Kerubok szeme kísért az úton.
Beléd szerettem alvadt tejúton.

Kijelentések

Betonná váltak a falak.
Szoborrá merevedtek a cserepek.
Faltól falig megélem a homályt.
Nem t'om ki vagyok.
Átlátszó lett az arcom.
Tekintete túl mélyre váj.
Mevakult ablakban állok.
Deszkáknak mesélek gyermekmesét.
A lámpa hallgatag, csak imbolyog,
s unottan hintázik a lelkiismeret.
Ronggyá gyúrt kép lóg a falon.
Szépiát vetít az emlékezet.
Belepereg néhány öreg vakolat.
Keserűvé rothadt a popcorn.

neofreskó

sátrammá bontanám a tegnapi éjt.
ráfesténém az elveszett csillagokat.
csak egy-két (látszólag) suta mozdulat:
homályos arcok, néhány fáradt pillanat
és a mindig önmagába bújó szél.

sötét tónust használok majd,
így viszem rá a megkövült sáraranyt,
a lebbenő fehér't, a mohába zárt zöldet.
a sejtető kórt csak kontúrozom.
nem értem csinálom – valami hajt.

Sipos Erzsébet

Kilencvenéves lenne Szavaink Nagyfejedelme

Sütő András emlékére

Ki az igaz szót szádba adta,
s könnyű álmot ígért
a keserves magyar sorsba,
áldott legyen.

Nem igazán szeretted ezt a kifejezést:
nyelvhasználat,
mint ahogy nem mondjuk,
kézhasználat, lábhasználat...

Te eprészni hívtad nyelvünk
nagy erdejébe Lacika unokád,
s kóparipán, a tisztára söpört
magasságból adtad át,
mindazt,
mit a szülőföldről tudni kell:

Itt élt Gábor Áron, Arany, Sinka,
mért olyan drága nekünk
Farkaslaka, Zágon,
és csak itt vagyunk otthon a világon,
és mást nem akartál tenni,
megtépázott szavaink fölé kápolnát emelni,
s mindezért lett
megkínzott tested mása
útszéli, rozsdás bádognakrisztusok véraláfutása,

mert ott, akkor
a program
a pogrom volt,
előre eltervezetten,
hogy a veszett, felhergelt
csőcselék agyonverjen,
mert álltál a
kipányvázott,
száműzött szavaink élén,
mint ott régen a Mezőség szélén
makacsul a
cöveklábú asztal,
perzselésben, jégverésben,
hűségesen,
mert mást nem tudtál tenni,
egy ugató madár-országban
pacsirtának lenni.

Koncsek József

A kőasszony

Zsuzsánna

Azt mondtad, hogy ezt a fehér orgonafürtöt tartsam az ujjaim közt. Jó. Nehéz nekem eljászanom Erdély Fejedelemasszonyát, Lorántffy Zsuzsannát. Ő gyengéd, hűséges és eleven kedélyű asszonya volt Első Rákóczi György Fejedelemnek. Lexikonok, életrészek mondják róla, hogy vagyonából iskolákat, egyetemeket alapított az ifjak nevelésére, gyümölcsöztetni, okosítani ezt a mi szép országunkat, hogy tudásukkal, az Ige hirdetésével és magyarázásával felemeljék a mi szegény magyar népünket, megtartani és erősíteni hazánkat, hazánkat a török ellen, a számunkra idegen, Allahot imádó déli birodalom ellen, s amaz másik ellen is, ott fenn, nyugaton, kiktől sanyargatást, gyilkolást ugyanúgy szenvednünk kellett, mint a Diván hatalmas uraitól, a töröktől, igen és az osztrák–német önkényétől is hasonlóképpen.

Sárospatak, igen, Sárospatak, a református ifjak kollégiuma, ez volt az ő nagy műve. S ma is az, mert ereje, dicsősége általsugárzik az időkön... ..te, nem mondhatnám úgy inkább, hogy átsugárzik az időn? Ez a régies beszéd valahogy olyan fennkölt, olyan... szóval itt, a megtanulni való szövegben azt írtad, hogy általsugárzik az időkön... akkor már inkább által sugárzik minden időkön... és vala... hogy azt mondja, általsugárzik vala minden időkön... általsugározék vala mindenik időkön... há? Ez a sok archaizálás... te, menni fog ez nekem? Azt kérted, hogy játsszam el Lorántffy Zsuzsannát, s azt is mondtad, hogy a régies beszéd megadja a hangulatát annak az időnek, az 1600-as éveknek...

Lorántffy Zsuzsanna. Kezében egy orgonafürt. Fehér. Jó, jó, hogy testi alkatomra nézve – nézvést, ugye! – hasonlítok rá, hasonlítom őt, hogy úgy mondjam, hogy úgy mondjam vala, ugye, na, jól van... szóval Lorántffy Zsuzsanna. Ez az egyetem pedig itt, nem is egyetemek voltak azok, hanem talán főiskolák, ezeket csak most mondhatnánk egyetemeknek... a debreceni református főiskolát, a nagyváradi református főiskolát, a kolozsvárit, a gyulafehérvárit...

...nézd, én például Egerben, az egri főiskolán tanultam, igaz most már felemlték a rangját, most Eszterházy Károly, azt hiszem, Egyetem... vagy Eszterházy Károly Főiskola most is? Ennek utánanézhetsz. Szóval Eszterházy Károly Főiskola Egerben... az én időmben még így hívták... Tudod, azért, ha elgondolom Zsuzsanna Fejedelemasszonyt, az jó érzés. Hogy akkora birtoka volt, hogy annyi pénze volt, hogy örült azoknak a szép szál legényeknek, angol meg holland ösztöndíjakat is adott nekik teológiai tanulmányokra... úgy érezhette magát Zsuzsanna Fejedelemasszony, hogy az ő országa széles és gazdag, mint egy nagy térség, ahol minden irányban érvényesül az ő jó akarata... Erdélyországban, az országban és

még azon túl is... tudod-e, hogy az *ország* szó ugyanaz, mint az uraság, uralkodás, uralt terület, uraság, ország... nem olyan, mint mondjuk a Döbrögi uraság, semmi bajom nekem Lúdas Matyival*, hogy háromszor veri ezt kenden Lúdas Matyi vissza... hosszú úval, ugye,... nem, ezek a régi uralkodók, akiknek urasága, vagyis országa volt, ezek nem afféle Döbrögi-pojácák, hanem urak, igazi uraságok, fejedelmek...

szeretem Zsuzsannát...

Külszörzökgökből tanárokat hívott Erdélybe, asztalához kérte öket, hitbéli kérdésekről beszélgetett, vitatkozott velük, s persze tanároknak is megbízta öket a magyar főiskolákon, ne mondjam, jól meg is fizette öket... művelt nő volt, maga is készített könyveket... a sárospataki és a gyulafehérvári nyomdáknban kiadta a református írókat...

persze, hogy olvastam Zsuzsannáról, ha már egyszer az az ötleted támadt, hogy én játsszam el öt, a Fejedelemisszonyt...

Érzékeltetnem kellene a személyét, az egyéniségét... nézd, mondom, barátokozom a gondolattal... Zsuzsannával... de még nem érzem, hogyan is, miként mozogjak, hogyan néztek, beszéljek...

azt hiszem, hogy kellemes hangja volt, olyan meleg, olyan barna hang, vagy hogy mondjam... érted?

Kellene egy jó rendező, aki segít... mert te csak megírtad... de a betű még nem beszél...

A betűt életre kell kelteni. S hogy én? Én keltsem életre a szavakat, a szavaidat, a te szavaidat... én... én, Zsuzsánna, Zsuzsánna Fejedelemisszony... azt hiszed? Hiszel benne? Jó... hiszel bennem... hiszel énbennem, jó...

Ez valami gyengéd, ez olyan, mint egy érintés... hát mi vagy te? Valami... valami Angyal, vagy mi? Hogyan van ez? Hát azt hiszed? Hát hiszel? Jó, bennem. Bennem is. Jó.

Ott álltunk, azon az állomáson, emlékszel, ugye... Azt mondtam, hogy megfogtad. Amikor a bal tenyeredet a jobb vállamra tetted, szemközt álltunk, ugye, és azt mondtad, elismerően, hogy vannak izmok... én meg azt, hogy megfogtad... s visszahúztad a kezed, s azt mondtad, megérintettelek. Hát...?

Később miért mondtad, hogy ez nem szerelem? Hogy nem vagy belém szerelmes? Hát mi? Egy férfi és egy nő közt... arra megy ki... arra megy ki minden... minden... Vagy mi? Arra voltál kíváncsi csupán, hogy milyen az izomzatom? A vállam? A csontvázam? Mi??? Ez megalázó. Hogy akarod ismerni az anyagomat. Ezt mondtad!!! Mit képzelsz? Mit képzelsz te????

Rosszul fogtál hozzá. De nem mondtam. Én elfogadom a játékos, kedves gesztusaidat, de mi az, hogy akarod tudni az anyagomat...? S amikor mondtam, hogy megfogtad... a vállamat... visszahúztad a kezed. Mondd, mit akarsz, mit akartál?

Mi??? Rájöttél, hogy...

Ott álltam azzal a festményemmel. Neked szerettem volna ajándékozni. Erre te kifizeted. Kifizetted a festményemet, mint egy... mint egy... jó, nem mondom ki... egy kurvát????? Egy kurvát????? Eleinte olyan kedves voltál hozzám.

S hogy szaladtam eléd, amikor anyám beengedett a fakapun... te meg hunyorogtál a napban... és amikor a virágaim mellett guggoltunk...

Aztán meg tudni akarod az anyagomat. Az anyagomat! Mit kell mindent kimondani? Mit kell beszélni? Mi??

Jó, apám mondta, hogy fizesd ki azt a festményt. Erre te? Kifizetted. Hát nem érted? Hát, tudod... Én vallástalan vagyok. Az én vallásom a művészet. Te katolikusnak nevelődtél. Zsuzsánna református. Össze lehet hozni ezt? Há?

A színész, a színészet egy foglalkozás. Művészet akkor születik, ha el tudja felejtetni, hogy ez egy felvett szerep, ha megtörténik az átlényegülés és a néző átkerül a... varázslatba... jó, jó, csak azért mondom, hogy tudd, én ezzel tisztában vagyok, nem nagy ügy. Ez a szakmai oldala. S aztán?

Jó lenne, ha én lehetnék Zsuzsánna. Ha én lehettem volna. Zsuzsánna.

És meggyfavirágszirmokat sodort arcunkra a szél, amikor ott álltunk az állomáson... És te tényleg? Tényleg nem?

...Jó, csinálom. Én vagyok a Fejedelemasszony, Zsuzsánna, Lorántffy. Fekete, bokáig érő aljzatban vagyok, kis lábfejem kivillan, fehér bőrcipőt viselek, vállam buggyos csipke, mellemen ezüstkereszt. A szőlőben sétálok. Elverte a jég... így sétálok. Lépéseim kicsit, szinte madárszerűek. Lépegetek. Így. Így.

...Jó?

Mit hunyorítasz? Engedd, hogy átmenjek. A lélek kilép a reggelbe.* Élek. Én vagyok. Én vagyok Zsuzsánna. Én vagyok az. Ő.

...A szép szőlőt elveré a jég. A szép szőlőmet elveré a jég. Itt, Beregszászon, hová csak harmadfél napja jövék, levett kapelussal állt elém jó Miklósi kasznárom, őszes haján veríték gyöngyözött, s mondá, Kegyelmes Fejedelemasszony, ímé nagy kárt teve az éjszakonként támadott jeges viharzó szél. Hiszen láttam. A mandulafákat nem pusztítá annyira, meggyfáin is szép sudáran állnak, de a szőlő... édes Györgöm is azt kérdé múltkorokban, akkor szép fürtöket tettem elébe ezüstitálcán, György, merre jársz most Egyetlenem. A kamorában függesztve Karácsonyon által is megőrzött fürtök nem asznak vala, szinte hamvasak valának. Mint az orcád, szerelmes asszonyom, mondá.

Ó, az én hamvas orcám! Mint szereti az én orcámat két nagy tenyerébe fogni könnyeden, s úgy tartani, mint valami mosolygó piros almát, vagy azokat a narancsgyümölcsöket, miket boldogan hozatott bé Mátyus deákkal, öt szép narancsot, miket Törökföldről hozott volt nékem, amikor ott megint követségben járt a magas portán.

De megőrzöm én azokat. Otthon, Patakon már dézsában sarjadoznak, megtelepítem én azokat itt minálunk, ide, igen ide is küldetek majd három-négy vesszőket, bokrosodásukra, óvásukra igen figyelmezzem Miklósi, parancsolom, s télen is földesse, vigyáztassa a szép narancsbokrokat, teremnének szépet itt a mi hűvösebb magyarai földünkön, beh örvidenék rajt, s mosolyogva tenném Györgyömnek mutatni, ízlelni, ha gyümölcsbe fordul.

Csücsökös szájamsarkát szereti csókdosni a Fejedelem, az én Györgyöm. Előbuggyanó hajtincsemet, ki fekete még, nem havasodik kicsinyt sem, azt simítja vala, mikor fejkendőmből kérésére vetkezik, s mondja, harmatos vagy, Zsuzsannám. Én-e? Ó, én harmatosan? Túlzó szépakarása mondatja véle ezt csupán. S mint ölelem én az ő széles vállát, hátát kezeimvel, asszonymejjemet is erősen mellkasához szorítván! Ó, György, én Fejedelemem! Igen, akkor még vala. Tizenhat évesen adtam néked lányságomat, én Györgyöm. Rég vala. Én Sosanám, Suskám, fehér liliomvirágom, monda a Fejedelem. Régentén, s sokáig, harmatos vala, igen, de inkább tán róza. Mostan, hogy már a Ferenc, Ferkő unokámat megadta az Úr, György nagyfijam magvából, én huszonötödik esztendő György fiunktól, én harmatos? Túlzóan, igen túlzóan beszél a Fejedelem. Én a negyvenötödiket írom. Negyvenöt.

Mikor a hollandus csillagnézőnk megszemlélé Ferkőnket, igen elgondolkodék. Nos, mit véssen ki a csillagokbul, tréfálá őt a Fejedelem. Mert a Fejedelem nem hisz a hollandusnak sorsot jövendelő mondásaiban. Van der Brandt nem szóla. Tán nem jól fognak tükrösre csiszolt lencsék a hosszú réz tokmány csőben? Kiket ugyan a Fejedelem vásárolta súlyos aranyokon a mesternek, hadd kukucskálja vala az Úrnak magas égboltját derűs éjszakákon, s ha abból valamit kiolvasna, bajusza szálát sodorintván mosolyogva hallgatja a Fejedelemuram. Sokára csak szóla a hollandus jó latinságval Vénus, Márs, egyéb csillagoknak állását magyarázván, hogy ezen Ferkőnek s még inkább az ő fiának, ki szintén Ferenc lészen, és apja halála évében születik, bizon, hogy nagy sorsot mondanak a csillagok. Hogy, azt mondja, ő, azt mondja, ki nékem majd dédunokám lészen, ő lesz a magyaroknak egy ragyogó csillaga...

...s nevezetik majdan Második Rákóczi Ferencnek.

Ezen mostan lett Ferenc, György fijam fia lesz apja nékie. S ezen Ferkő unokámnak egy erős Vénusz csillag vagyon a segítője, ő nem lesz ugyan trónra jutó fejedelem, mint György fijam volt lészen, de ezen Ferkő unokámnak lészen csillaga, kit majd neveznek Ilonának, Zrínyi Ilonának, s ezen Zrínyi Ilona lesz édes szülőanyja a magyarok csillagának, Második Rákóczi Ferencnek.

Szinte el lettünk lelkülve ilyeneket hallgatván. A Fejedelem is mintha zavartan pödörgeti vala az bajuszát.

Beregszászban elveré a jég a szőlőt. Itt vagyok én, mintha az időnek mélyiben,

a leendőnek gyöke, gyökere, vajh meddig élhetnék, miként mandulafácska. Kirül Jánusz deáknak versét is gondolom. Miklósinak meghagyám, rontott szőlőmet rendbe igazítsa. Tudom módját, magam is utána vizsgálni szándékom. Ha ki új rügyet hozhat még, jól megóvja, szabdalt leveleket, rontott vesszőket eltakarítsa. Mán kis villanás is van a szemében, mintha sértődés, tudja módját annak. No, jól van, Miklósi.

Toronyszobámba menék. Mátyus deákkal, kit magamnál tartok, kalamáris szerszámot rendelék rózsafa asztalomra, s írom: Szolgálók kegyelmednek, mint szerelmes uramnak, az Isten áldja meg kegyelmedet, szerencsés hosszú élettel és jó egészséggel.

Kicsit még időzők Beregszászban. Mától fogva második héten megindulok Patak felé. És ismét úgy megszokom e szép tér földeket, már nehezebb leszen, hogy oda bé hamar megakad szemem a hegybe. Ez igen szép hely...

Mátyus deáknak egy aranyat ítélek, jól szolgálsz, Mátyus. Odahaza, Patakon majd leszen dolgom előszer is szolgálókat kinek-kinek érdemiül járandó pénzeket osztanom. Igérte György fiam, Patakban teszi tiszteletét. Ő Váradon már évek olta vala kapitány, és bihari főispány. Az én délceg huszonöt esztendő György fiam. Kicsi Ferkót, kit nemrégén adott az Úr, csak három éves most, majd fél évre ezidőhöz magam megyek hozzá.

Úrasztali terítőt adtam, kit magam készítek sok kézimunkálódás heteken, adtam pataki reformáta templomnak, Isten őrizné meg nekik sokáiglan.

György fiamnak születésekor húsz éves valék. Zsigmondot, Samut, Ferencet veszítettem, nem tarthattam meg. Évek előtte vette őket magának az Úristen. De György igazi vígasságunkká vala. Őt Erdélynek kormányozó urává tette a Fejedelem-uram, amikor tavaly, hol hadba vonult a császár ellen, s György fiam férjemuramnak nagy segítsége mostan.

Ő az én harmatos rózsárcám! Megfonnyada mára bizony. Dombját ugyan kedvvel a hadból meg-megjövén pár napokra csókdossa az én Fejedelmem, sima és pirosragyogós az, mint mikor voltam tizenhat. Csücskös szájsarkom sem lett keményvonású, mint uralkodónéknál szokott lenni. Pedig rózsavízen túl nem tisztítom mással aztat. Csak az kakukkfűnek illatját kedvelem, csokrosan akasztani még mind egész nagy pataki szobáimban is parancsolom.

Anyagodat akarom, asszony, monda a fejedelem. És a belüle jövő lelkedet, monda a Fejedelem.

Hallgatok ilyenkor.

S menéseit vigyázom mindenekben és mindenkor. Portához, császár ellen hadba, harcba is. Áldd meg, Istenem, az ő akaratát!

Enyémet. Akaratomat. Ő az én akaratom. Enyémet. A Fejedelem.

Tavaly évben indult harc szultáni egyezéssel folyik nyugoton. Ám...

Mostan írjuk 1645-diket. Brandt havat, nagypelyhű havazást beszél. És Fejedelem szerencsecsillagát mondja. Mi legyen az? Kisasszony hót majd elhaladjuk, őszi szelek után jön kopogós november, s akkor, akkor léssen a havazásos üdő, december. Akkorra mondja a jót. Sorsos jót. Sorsosat. Arra napnyugotról jó nagy havazás, és mésszel jószagúan megfehéřített, újított falakot, templombensőköt lát vala Brandt, s kezét homloka előtt elvonja, és imádkozó sok embereket lát. Többet nem tud. Csak még, hogy fehér ümögökben s fekete alsóban, s csizmákban volnának sok emberek. Ezek mi emnbereink léznek, gondolom. Reformáta gyülekeze-teink szeretvén Urunkot, s szerte szét Erdélyországban. S ez lenne a jó. Add meg, Isten.

...megszomjajtam, kaphatnék egy pohár vizet? Kösz. Te, te a Mátyus deákat ját-szod? Kösz, itt a pohár. György vagy? Melyik? Bethlen György? Ja? Tizennégy fa-lud van? Adta a Fejedelem, ja. De te is deák voltál itten, nem? Jól van, na.

Tartsunk egy kis szünetet, ez a szoros főkötő is... S ez, amit most elmondtam, ez mi? A szabad vallásgyakorlás a reformátusoknak? Ja. Ez a nagy hőesés meg a fehér templomok. Ja. Értem. Ja. S mondd, jól csinálom? Jó lesz?

Mi az, hogy ne beszéljek, csak csináljam? Hiszen amikor csinálom, akkor beszél-nem kell.

Ja, hogy Zsuzsannát. Persze.

Vörös. Hát vörös. Nekem vörös a hajam. De hisz takarja a főkötő, ha magamra csavarom megint. Az övé nem vörös? Fekete, jó. De, mondom, majd takarja. Csak kifújom magam... jól van. Akkor mondom tovább.

Itt az van, hogy stabat mater, az, az a mater az az anya, ja, jól van, jó, nem stabat, hanem sztábat, mert latinul van... hogy jön ez ide? Jó. Olvasom. Sztabat máter dolorosa, doloróza, Róza? Jól van, na! Dugd be. Itt a vállamnál. Mit? A főkötőm csücskét, a Zsuzsánna... csücskét... jól van na, nincs hülyéskedés... Sztabat mater doloroza...

Ott állt a fájdalmas Anya... Állott a fájdalmas Anya... ezt Zsuzsánnaként mon-dom?

De hisz ez katolikus. Ja? Hogy keresztény? Keresztyén. Szóval református is meg katolikus is. S mondja ezt Zsuzsánna? Mondja, jól van... így mondja... Istenem! ... Átmentem Zsuzsánnába. Visszamentem.

Megint Zsuzsánna vagyok így. Csak még ezt a csücsköt itt. Dugd be. Kicsit há-tulról és fölfelé... Hogy feszesen álljon. Zsuzsánna...

Imádkoztam én jó Jacopone da Todi zokogós versét, sztabat máter doloróza... állott a fájdalmas anya. Amikor első szülött fiamat, Zsigmondot el kellett tem-etnünk... és akartam, nagyon akartam újra foganni, adni fiút... s ugyanígy el-vezítettük másodikat, s majd harmadikat... és éreztem a megfeszített Jézuson fájdalmatos Szűzanya görcseit és dolorózus mélységes bánatát... mert ez igen szép

vers, oldani kívántam szigorú esettséget... és igen, igen, és akartam újra fogani... akkor György* és lett újra, a második, és őt pedig neveztem Zsigmondnak, első, már anygallá lett volt szülöttem ismétlésére, Zsigmond.

Testiekben én igazán nem szemérmes valék. Akartam minden asszonysággommal csinálnom én szerelmemet Fejedelmekkel, Györgyömmel, mint kívánta, s miként én is kívántam.

Kedvvel s hévvel fogadtam ő testét én magamra, tartván őt, nagyocská lökölésekkel, medvebozontos lihegő egy izgalmával... és megfogtam férfias szemérmes testét, ömöljél ömöljél énbélem élet, foganjanak...

És Istennek tetszően öleltük, akartuk a szép gyönyörűségeket, és tüzessen fogtam ölébe is, amikor két csöcsömet hátulról markolászván magamat jól férfi-testére akasztottam, faromat izgetvén-mozgatván... és igen, és jól alul is, amikor ágynak szélire, vásárhelyi parasztok ismert szokása szerint tettük a keresztvetést, kiguggolván, mikor ő állván az ágy előtt úgy jötte belém magát...

És szent vala az, hogy mondják szeretés ilyen módját keresztvetésnek, közben még kezemvel arcomra is keresztet veték bizony, mert kívánatos az Úrnak, hogy ő által áldott és javasolt módokon keresztényi jóságban miű testünköt élvezzük egymással levén,

és ujját harapdáltam is, mikor újra belémgerjedett vala az én Györgyöm... Álltam és büntudatlan hitemben, mert istentől való ez, s jó. S más imákat is gyakran mondtam, hogy legyen énbennem élet. Lett.

És akkor a lélek kilépett a reggelbe. Az én lelkem, hogy hálálni akarjam a szép, isteni mindenséget, mert éreztem, hogy fogantam, hogy megfogtam én magamban az életet és a reggelt, én fogantam életemet, aki én testemből is kilép a reggelbe, mint fiam nekem. Mert asszony arra való, hogy teremjen, hogy éltesse.

S reggelenként virágos, fűszerszámos kertemben hol sétálanék, arcomhoz érintem az fehér orgonafürtöt, mert olyan az, mint férfiannak ő férfiteste, és finom illatokban is gyönyörködöm vala...

És jövő leányoknak, atyámfiai leányai, én nevelt leányaim is, mikor bokáikat harmatos fűvekbe érintgetvén utánam jöttek volt, mondom nékiek, csak szakgattassék a jó fűszernövény, markotokban morzsoljátok aztat, s mosóvizeitekbe is aztat áztassátok, azzal alul is jól mosogassátok, mert nemcsak szagolásnak örömére, hanem a zsenge női résznek illatosítására is rendelte az isten, tisztán magatokat mindig tartjátok, s ne is mondjátok, hogy mint hallám, az ottan volna asszonyállatnak a csúnyája, mert nem csúnyája, hanem szépsége, kit adott az Úr önös öröme és ifjaknak is mindig való kényes becézgetésre. Arra való, mert azért adta a kegyelmes isten, hogy menjetek és sokasodjatok, bizon.

Mert szép az, és igen jó. Ámde magatokat szép illendőségben mégis mindenkor jól megtartjátok, leányaim, nem tékozlásra való az, széltiben az világnak, hanem

szépséges sátora az isteni jónak. Ezért a választott ifúhoz hűségekkel legyetek mindenkor, miként én is Györgyömhöz, Fejedelmhez.

Tiszták legyetek, kívül és belül. S amikor körében gyűltök, forgatván ujjaitokban kis horgolásra való tűköt, mindig illatosnak találjon benneteket akár délceg ifjú, akár valamely szolgál ide szobába belép. Mert a virágok édes nővérei vagytok, leányaim. Virágokkal mindig illatosodni akarjatok, bizon. És tudjátok a fájdalmas anyát, ki édes fia keresztje alatt elveszített életem zokog. Mert kegyelemben együtt van az, bánatok után a szépséges gyümölcsözés testetekben. Vimágygomuk miu isemüküt, vimágygomuk.

És emlékezem én még jó Gáborunk idejében, hogy Dampér műként csábojgatta zsoldos habsburgi zászló alá mi fujainkot. Állottak azok néki, mi jó magyar fujaink, s hadrendbe őket sorozza, étköt is nékiek nem adat. Török ellen őket toborozza vala. S mind hatezrüköt levágta. Gonoszul levágta őket, a jó magyar vért. Szemem könnyüél árad, Én junhum buol fárad, Te véred hullottya Én junhum olélottya... Uh nekem én fiom, Ézes mézüül! Szegényül szépségöd Virüd hull vizeül... Hullunk mégis, ős hullomással... ős hullomással, ér nélküli falevelek... ér nélküli falevelek... ős hullomással...

...Te, ez is az Ómagyar? Ez nem, ugye? Mi? Ez más. De... szóval... ugyanaz? Ez ki? Ez már mostani, ugye? Hogy hívják?*

Jól van. Hát...? Nagyon... nagyon kavarod. Nem?

Jó, megint Zsuzsánna vagyok. Ott, ezerötszázban, akörül... Hát mindig ez volt? Gábor korában. Mái időkbén? Mostan, harcoknak csitultán, kikben ugyan jó Fejedelmem, Györgyöm épségben megvagyom, s szűmben még fáj rég hatezreknek levágása mélyibül Mária magyar siralma is.

Mostan Ferdinánddal béke készül talán, s amaz havazás, kit Brandt mester révüle. Révüle. Évszázak múltán is a révülés, igen.

De vagynak szépséges én fujaim. Zsigmond, ki második, s ezen legényeim is, kik előmbe jönnek Holland országba indulók. Én édes fujaim. Geleyi Istvánom őket térgyekölteti vala. Nem, Zsigmondom nem velök, csakhogy ők olyanok, azér mondom, mint édes Zsigmondom, kit azért hogy mondok. Jó magyar vért s hitöt vügyétek, fujaim.

Tiszán által majd hajtatok innert Beregből. S ottan lesznek, sudárok, délcegek, mint gyertyánerdő. Zsigmondom van az huszadikban. Hullong az idő.* Hullong az idő. Lészen nemsoká gesztenyék* ideje. Hulló gesztenyéknek ideje. És. Az eldöntött idő.*

...őszök, telek szaka, tavaszok és nyarak, ködök és havak, csermelycsatakos májusok, gabona zsengejét sárgába érlelő júniusok és megint a lombot hullató erdők, tölgyesek, gyertyánosok, bükkösök, vadgesztenyések és édes szelíd magvúak is...

...S ha csak hajóval ereszkednék is hozzám Karácsonyra, mint Brandt mondja,

az én Fejedelmem, adná mielőbb az Úr, megjövén a mi református hitünk szabad gyakorlás hírével, az is még sok üdő nekem, mert nagyon várom.

Az a Linz várossa van nagy kateszteri ölekre, négyezer magyar mérföldekre inntent, soká... de ő lovon fog megjönni az is van két hét legalább...

Igazat mondasz-é, Brandt? Vagyunk mindig az reménységekben, ezen kicsi életünkben.

Mert mi, mái emberek nem vagyunk hosszú életűek. Csak kívánjuk nem a harcokat, hanem a tevő szép életet, gazdálkodást és kereskedelmeskedést még távoli török tartományokkal is, ezen határon túl a Dunával, ki török foglalta földjeinket is általszeli, ezen Kárpátia hazánkban, miénk az Erdélyországunktól nyugotra is, mert vele vagyunk mi összefüggve.

Jó aranyokat még tizenkét legénnyel mint futárokkal küldtem Fejedelmemnek kezéhez, fizesse katonanépét, s még Beregbe indulásom előtt, mint igazi gazdaszszonya, kinek engem becézve szólít.

S György fiammal vagyunk az ő szolgálatára, mikor tőlünk messze hadakozik ez mi országunkért, hitünkért, szabadság akarásunkra. Diplomáciázva a törökkel, sok ajándékot is neki eljuttatvák.

Szólómet ugyan majd rendbe hozatja Miklósi.

S keblemben örözött kicsi törömmel egy vesszőt majd lehasítok, mielőtt indulok Patakba. Még kilevelezhet szobámban. Hiszen május van. Virágok, leányok, szerelmek, jól futó lovak, madarak hónapja.

*Búzás Huba***Ihlehellet**

torkom talán az ördög sógora – danázik,
a húga dögizom: e félig demizson,
nehéz e bor a pincétől hazáig,
na, hogy könnyebb legyen, iszom, iszom,
a nyelvem bár alig forog...
kinéznak mind a tátik,

vajh, kik után, ej, bég e birka bariton?
e demizson reám zabol, konok
borittas állat, nem öröm, csín...
eh, mégse szotty, lovagolok,
a nőt megülve szőrin,

dagadt izom e demizson
a pincétől hazáig –
kitöltve? nyúlánk csimpajkók a nőim,
palackokban pár pörge nőrim

Sírfeliratom

butám, csapjon kupán galád guta,
diózz – ki csuda volt Búzás Huba,
sorsára jutsz és ígyen elfelejt,
az is, ki rád ma mélán bámula

Haramia-haragvás

pár icce borral mély Bakonyba űz a szégyen,
 bufogj rosszcsont, horogszakáll, kimondd, mi gond
 ... hogy mielőtt, eh, véget ér az éjem,
 borom fogy el, a szomj gigámra ront,
 magányom sajgat, nem vigasz,
 pokolhitem reméljen?

gyújtsam föl holdamat, cserágon lampiont?
 agancsokat (a szél is lenyilaz)
 rakott reám a cafrika kéjnóm,
 petrencepúpja van – ki az? –
 agyoncsaptam, de későn...

bufogj rosszcsont, kimondd, mi gond,
 eh, véget ér az éjem...
 tüzet rak lábamnál a nap az erdön,
 bizsergess ~ kérem esdekélőn

Házmesternék, szerelmeim

szakállammal a kocsmá küszöbét söpörjem,
 de fröccsöket sosem iszom! nem én, bizony,
 se házmestert, ámbár a szomj a szörnyem,
 nőikhez fűz csak búverő viszony,
 fél icce bájuk – halld, megállj –
 pohárba töltve csörren,

bús fogytukat, ha látod ~ éjféli iszony...
deci a szóda, négy a muskotály,
 ma hány az annyi? észbe véve,
 fejemben nő a félhomály:
 ajbaj, söntés sötétje...

sosem iszom, nem én bizony,
 ámbár a szomj a szörnyem,
 söpörjek én? lerészegít, fenébe,
 a házmesternék buja népe

Remeték kocsmájához

vigyél a hegytetőre, még utolszor, itt lenn...
ki él temet, halott nevet, csak átmenet,
mindegy ki visz, ördög vigyen vagy isten,
mit bánom én, igyunk, amíg lehet,
hja, merthogy fecserékelik:
egy kocsmá fönn a minden

felhőkön sétikáló villámok felett...
az élő üdvözülni a kráterig
– havas fején fehér usanka –
s a holtak? hol már bűneik!
szűz lenne, ott, ha lakna...

ki él, temet, csak átmenet
ördög vigyen vagy isten,
a csúcson, fönn, utolszor hadd igyak ma,
fortyoghat mélyben lenni a magma

Nyugtató

oltalmad én – egy hajdan bajvívó hadastyán –
hát, sohse félj e heverőn szép rettegőm,
hisz mielőtt dévajkodunk, meg aztán,
szabódhatsz – hadicsel, incselkedőn ~
pucéran pajzsom tetején,
ha vérted óv, de hagyjád,

tusánkra föl-fölfegyverezlek – tyű! . – midőn
(nehogy elbambuljak ma illetően
szeméremdombokon, e sarcon)
megvédek ám – mellvéded én –
csöpp kebledet, na? – tartom...

e heverőn szép rettegőm
dévajkodunk, hja, aztán
vad amazonná teszlek – pástra! (pardon)
kis hüvelyedbe hetyke kardom

Feltámadáskor

hótrészezen az árokban épp ünnepeltem,
 mikor egy görbe orr, valami grand szenyor,
 ily ráérős időmben . tán a szentem? –
 kötés böhöm fején – ebsont beforr –
 mint égi gondnok megjelent
 akárcsak Bethlehemben

– megártott? fájin ez a fránya misebor –
 örömapánk, a József... annyi szent
 – vad ég, árokpart, tarka szőnyeg!
 ki haza megy, beh eszement,
 az asszonyt jól dúcold meg...

nagy görbe orr, a grand szenyor,
 balek volt rég a szentem? –
 kioktatott – ne dőlj be sohse nőnek,
 ha szerencséd van, le se lőnek

Szeretkezők, 1978 körül. Linómetszet, 390 x 315 mm. J.n.

Csesznák András

Nagyapó ajándékai

Nagyapó egy kis házban lakik a meredek utca alján, ami a patakhoz visz le. Egyedül él ott, amióta Nagyanyó sajnos elköltözött. Igazából meghalt, de ezt szépen így szokták mondani. Azért Nagyapó még sincs egészen egyedül, mert minden hétvégén meglátogatjuk. Elmegy hozzá Apu, aki a Nagyapó fia. Vele megy Anyu is, aki nem a Nagyapó lánya, mégis ő hívja úgy Nagyapót, hogy 'Papa'. Aztán megyünk mi is, a gyerekek, név szerint Ferke és Panka. Ebből a Ferke vagyok én, hiszen Panka még olyan kicsi, hogy olvasni sem tud, írni meg pláne nem.

Amikor Nagyapónál vagyunk, mindig kávéfőzünk közösen a konyhában, amit aztán a felnőttek egyedül isznak meg. Ez pedig így történik. Apu leveszi a polcról a kávédarálót, és megtölti az aranyszínű tartóját kávéval. Nagyapó egyszer azt mondta, ez a daráló olyan öreg, hogy már az ő nagyapja is ezzel darálta a kávéfőzést. Szóval lehet, hogy Nagyapónál is öregebb.

Az én dolgom, hogy megdaráljam a kávéfőzést, azaz addig tekerjem a kart a tetején, amíg alul a kis fiók tele nem lesz illatos kávéporral. Akkor Nagyapó megtölti a kávéfőzőt vízzel és a darált kávéval, aztán felrakja a tűzhelyre. Amíg a kávé megfő, Anyu kiveszi a csészéket a kredencből, ami egyébként szerintem egy szekrény, és kiteszi az asztalra. A cukortartót Panka hozza oda, ha nem hasal el útközben.

Amikor a kávéfőző pöfékel, akkor van kész a kávé. Nagyapó kitölti a csészékbe, és mindenki sokáig kevergeti. Közben Apu megbeszéli Nagyapóval, milyen volt a hétvégi futballmeccs.

Utána Anyu meséli el, mennyi baj van velem az iskolában, és milyen ügyes volt Panka az oviban. Pankáról általában sokkal többet mesél, mint rólam.

Így történt ez eddig minden alkalommal, de pár héttel ezelőtt nagy bajt csináltam. Igazából nem én voltam a hibás, hanem Panka. De még csak nem is ő, hanem a Berci, aki a Nagyapó cicája. Az történt, hogy éppen daráltam a kávéfőzést, amikor bejött a konyhába a Berci, és Panka elkezdett visítani. Azért visított, mert a Berci egy megfagyott rigót hozott a szájában. Hirtelen mindenki odafordult, hogy lássa, mi történt. Hát nekem nem kellett volna annyira hirtelen, mert közben levertem az asztalról a kávédarálót.

A daráló nagyot csattant a konyha kövén, és szanaszét szóródott belőle a kávé. Az is, ami meg volt darálva, meg az is, ami nem. Anyu felseperte a kőről a kávéfőzést, de a daráló többé nem akart darálni. Csak forgott körbe a karja, olyan könnyen, hogy a kisujjammal is tudtam forgatni.

– Hiába, öreg darab volt már ez – mondta Apu.

– Nem úgy van az! – ellenkezett Nagyapó. – Nem kell a szemétre dobni, csak

mert esett rajta pár karcolás. Meg is javítanám, ha a szemem nem volna olyan rossz. Nem látok már az efféle szereléshez. Hát, gyerekek, ma nem iszunk kávé.

Nagyapó egyébként az Anyut és Aput hívja úgy, hogy 'gyerekek', de ez abból is látszik, hogy mi ketten Pankával eddig sem ittunk kávé.

Anyu akkor azt találta ki, hogy a szatyrából elővett egy tasak neszkávé.

– Jó lesz ez is, Papa, ezt csak forró vízbe kell szórni, és ugyanolyan finom – mondta Anyu.

Bele is szórta, és Nagyapó megkóstolta.

– Hát, feketének fekete – ízlelgette Nagyapó. – Keserű is, mint az epe. De kávénak azért nem nevezném. Igya csak, akinek erre van gusztusa.

– Majd kitalálunk valamit – mondta akkor Apu. – Jövő héten karácsony. Hátha hoz a Jézuska egy új darálót vagy valamit.

Persze Apu csak viccelt, mert ő már elég nagy, és tudja, hogy az ajándékokat nem a Jézuska hozza. De mondjuk ezt még a flúgos Benő is tudja a szomszédunkban. Csak ő azt hiszi, hogy a Téalpó.

– Ide aztán nem hoz, mert kipenderítem a darálójával együtt! – morogta Nagyapó.

Azt már le sem írom, hogy ő is csak viccelt.

Egész héten azon tanakodott Apu és Anyu, hogy mivel lepjék meg Nagyapót. Én nem tanakodtam, csak hallgatóztam. Végül nem tudtam meg, hogy mit találtak ki, mert a Panka nyöszörgött, és Anyu bejött a szobába.

Viszont lett egy saját ötletem, és amikor eljött a karácsony, én is becsomagoltam egy ajándékot Nagyapó részére. Oda is adtam Apunak, hogy csempéssze a karácsonyfa alá.

Én nem tudtam odacsempészni, mert karácsony délután mindig eljön hozzánk Nagyapó, és elvisz engem meg Pankát sétálni. Azért csinálja, hogy Apu és Anyu nyugodtan feldíszíthessék a fát, és mindent előkészítsenek. De Pankának nem szabad elárulnom, hogy azért.

Az idén nagyon szép lett a karácsonyfánk, legalább is Nagyapó ezt mondta, de szerintem eddig mindegyik ugyanolyan szép volt.

Megvacsoráztunk, és énekeltünk a fa előtt, aztán megnéztük az ajándékokat. És akkor derült ki, hogy Nagyapónak nincs egy ajándéka sem, még az sem, amit én csomagoltam.

Nekem volt sok, és nagyon örültem a fényképezőgépnem, de ez most nem érdekes.

– Ejnye, talán csak nem mégis hozzád vitte az ajándékokat a Jézuska? – mondta Apu Nagyapónak.

– Hát, ha így történt, remélem, a Rojtos megharapdálta a nadrágja szárát – felelte Nagyapó.

A Rojtos egyébként a Nagyapó fekete pulija, csak még nem beszéltem róla, mert neki nem szabad bejönni a konyhába.

Így aztán együtt hazakísértük Nagyapót és már messziről láttuk, hogy fények vannak benn a szobában. És tényleg volt egy kis karácsonyfa a szobaasztalon, és alatta az ajándékok. Szerintem az Apu csinálta az egészet, amíg sétáltunk Nagyapóval. Azért nem az Anyu, mert akkor otthon nem készült volna el a nagy karácsonyfa.

Nagyapó először úgy tett, mintha haragudna, de aztán elkezdte kibontani az ajándékokat.

Először egy kis tekercest bontott ki, ami a Panka rajza volt, és Nagyapó örült, hogy Panka lerajzolta a Rojtost, de Panka közölte, hogy az egy ló.

Aztán Nagyapó kibontott egy kisebb dobozt, amiből fehér korongok gurultak ki.

– No, ez meg mi a csuda? – kérdezte Nagyapó. – Tablettának nagyocska, cipőpasztának meg kicsi.

– Bontsa ki, Papa, a nagy dobozt, akkor talán kiderül minden! – noszogatta Nagyapót Anyu.

Akkor még örültem, hogy az én ajándékom marad utoljára, de aztán már annyira nem örültem, mert a nagy dobozban egy vadonatúj elektromos kávéfőző volt.

– Ez ám a remek dolog! – mondta Apu gyorsan, mielőtt Nagyapó mást mondana. – Ezek a kis korongok meg a kávékapszulák. Csak benyomsz egyet itt fölül, és alul kijön a kész kávé.

Nagyapó hümmögött, de Anyuék addig unszolták, hogy muszáj volt kipróbálnia az új kávéfőzőt. Ez a kávé sokkal gyorsabban elkészült, mint amikor Nagyapó a tűzhelyen főzte.

– Feketének fekete – mondta Nagyapó erre is, ami már jót nem jelentett. – Nem is annyira savanyú, mint a vackor. Kávéhoz hasonlatos, épp csak hiányzik belőle valami.

– Szerintem meg nagyon finom – próbált ellenkezni Apu.

– A szív hiányzik belőle fiam – magyarázta Nagyapó. – Gépből jött a kávé, gépszíve van.

Ezen még vitakoztak volna egy darabig, ha Panka nem szól, hogy van még egy ajándék a fa alatt. Mert Panka imádja mások ajándékait is kibontani.

– Hát ez jól elbújt – vette a kezébe Nagyapó a csomagot.

Akkor már én is szerettem volna jól elbújni, mert már nem is tűnt olyan jó ötletnek az az ajándék. A csomagból ugyanis egy nagy nyeles nagyítóüveg került elő.

– Nicsak – mondta Nagyapó. – Ez szakasztott olyan, mint amivel Ferke a nyáron felgyújtott itt a lépcsőn egy suszterbogarat.

Hát persze, mert ez tényleg az én nagyítóm volt, csak most elajándékoztam. Egyébként azt hittem, hogy nem gyullad meg az a suszti.

– Sejtem is már, hogy miért kaptam ezt – folytatta Nagyapó. – Azért, mert

panaszkodtam, hogy rossz a szemem. De ezzel a nagyítóval megnyithatom a szerelőműhelyt!

Nagyapó olyan csillogó szemekkel nézett rám, hogy kezdtem azt hinni, mégiscsak örül az ajándékomnak. Ami jó érzés volt, mert azért nagyon sajnáltam azt a nagyítót.

– Gyere csak ide, Ferke, a műhelybe kell egy segéd is a mester mellé!

Nagyapó szerszámokat halászott elő az asztalfiókból, aztán levette a polcra az elromlott kávédarálót, engem meg a térdére ültetett.

– Tartsd ügyesen a nagyítót, kis segédem, hogy lássam a csavarok fejét! – mondta nekem, én pedig elég ügyes lehettem, mert hamar sikerült leszedni a daráló alját.

És Nagyapó tényleg szerelőmester volt, mert ahogy belenagyítottam a daráló belsejébe, rögtön megmondta, mi a hiba.

– Látod-e, kis segédem? Az a csapszeg kicsúszott a helyéből, azért nem forgatja a kar a tengelyt – magyarázta nekem Nagyapó. – Hanem ott olyan szűk a hely, hogy csak a te kis ujjacskáid fér oda. Neked kell ügyesen visszanyomni a szeget a helyére!

Ennek azért örültem nagyon, mert így félig-meddig én javíthattam meg a darálót, amit félig-meddig én rontottam el. Na, jó, egészen én rontottam el, de ez most már mindegy. A lényeg, hogy a kávédaráló megint működik. Mindjárt akkor karácsonykor daráltam is vele, amit aztán Nagyapó rögtön meg is főzött. Mikor kész lett, és kitöltötte csészékbe, most először én is megkóstolhattam, de csak egy picit.

– Látjátok – mondta Nagyapó átszellemülten. – Ez az igazi kávé!

Apu és Anyu egy kicsit még duzzogott, hogy mi lesz akkor a vadonatúj, drága kávéfőző géppel.

– A gép marad, és itt fog állni az asztalon – jelentette ki Nagyapó, és ezen mindenki nagyon csodálkozott.

– Hát mégis használni fogod? – kérdezte Apu.

– Használni, fiam, azt nem – rázta a fejét Nagyapó. – De ahányszor eljöttök hozzám, ez a masina emlékeztetni fog titeket arra, hogy bármit csináltok az életben, abba mindig a szívetek, lelketek beletegyétek!

Serfőző Simon

Hegyen-völgyön

Egyik kabátgombom
a Nap, másik a Hold.
Jöhet vihar, zuhó:
esernyőm az égbolt.

Védelvezőm husáng,
ebek elé álljon,
ne alakítsák át
ünneplő nadrágom.

Szelekkel szétcsapok,
karikás ostorral.
Bátran kell itt élni,
nem is lógó orral.

Déli fény a sálam,
könnyű porból cipőm.
Hegyen-völgyön, abban
megyek át az időn.

Ki tudja

Ki tudja hol jártam
a földön, égen túl
Menekült előlem
minden mitugrász nyúl.

Szelet hajkurásztam
át az úton, árkon,
kiabáltam is rá,
szeleskedjen máshol.

Amíg jöttem-mentem
vén, öreg este lett.
Útban hazafelé
már szaladnom kellett.

Holdnak integettem,
felém világoljon:
két nagy kosár dolog
vár még engem otthon.

Szerelmespár csigahálóban, 1993. Tus, papírkarton. 230 x 160 mm. J.b.l.

Az út mellett

Begyújtottak jól a Napban,
tikkadásig izzadhattam.

Torkom porzott, akár az út.
Az út mellett kerekes kút.

Szomjam oltva nem ügyeltem,
nehogy számban nád teremjen.

Arra még inkább nem adtam,
béka nőhet a hasamban.

Kút vizéből csak feszesre
kortyolhassam gyomrom tele.

Ha löttyen is, aztán kottyán,
mint egy jófajta butykosban.

Viharral pereltem

Tejútról letérve,
láthatár melléken,
napfényt legeltettem
hosszú kötélvégen.

Kutyák ugatását
vadnyúl után küldtem,
gallyakat a fákra,
felsuhogni zölden.

Guringattam dombot,
viharral pereltem,
estig csitítgattam,
hogy lecsendesedjen.

Ágyamban reggelig
már nyugton elvoltam.
Ameddig az ég ért,
addig nyújtózkodtam.

Felragyogni

Udvarra a fűzfát
kapuval bezárom,
akik erre mennek,
útjukba ne álljon.

Húzódjon távolabb
a kíváncsi bodza,
ő ráér, s a Nap is
haladni hadd tudna.

Nagyon kell siessen,
nincs idő semmire.
Megállni, szétnézni?
Még szusszanni se.

Fél világ előtte,
oda kell, hogy érjen,
felragyogni reggel
a keleti égen.

Ha látnátok

Mintha állnék közétek
végvári legények,
szegődöm vén hangyavár
bátor védőjének.

Döröghetnek az egek,
szállhat felhők füstje,
földre engem nem terít
esők kartácstüze.

Villámok csapkodhatnak,
villogó kardélek,
sásbuzogánnyal rontok
a vad ellenségnek.

Ej, ha mostan látnátok
egri jó vitézek,
hősiességből példát
énrólam vennétek.

Napom ráment

Elindultam
a széles Dunára,
ingem dobtam
egy kiálló faágra.

Egyengettem
a vizet lapáttal.
Úgy higgyétek,
percig meg nem álltam.

Mert nekem még
a kis brekkencseket
egyőtől egyig
okítanom kellett,

megmutatni
a partról merészen
vízbe fejest
ugrani miként kell.

Esteledett,
akkor kaptam észbe,
napom ráment,
Hold szállt már az égre.

Földön járó

Napfürdőztem éjjel
tikkasztó hidegben.
Dombot meglélkelve
édes dinnyét ettem.

Száraz kútból vödöröm
vízzel tele mertem.
Nagy vihart hallottam
zúgni a szélcsendben.

Déli verőfényben
bőrömig eláztam,
poros úton mentem
térdig érő sárban.

Földön járó léptem
fent haladt az égben,
hazatérve én már
messze füttyörésztem.

A fővendég

Még mit mondott a vén róka:
hivatalos a tyúkólba.

Elvárja a tyúk-jércenép,
tegye náluk tiszteletét.

Este van a nagy ünnepe,
ő lesz ottan a fővendég.

Hallik is a hangoskodás,
még inkább a rikoltozás.

Kappan hangja ürbe felcsap,
kakasülő meg leszakad.

Szál-e hát por! Azt látni csak,
holnap a szél takaríthat.

Rókánk pedig a híd alatt
nyakában egy tyúkkal szalad.

A csillagok, mint vércseppek
pettyezik a hideg eget.

Vásári kikiáltó

Tessenek, tessenek,
mi nincs is, vegyenek:
szalonnát kutyából,
kerítést kolbászból,
kéményükbe füstöt,
lábujjukra bütyköt,
pénzükből, ha futja,
púpot a hátukra,
gatyakorcba bolhát,
csak el ne ugrasszák,
tessenek, tessenek,
hideget, meleget,
a lukba egeret,
mi nincs is, vegyenek,
hölgyeknek, uraknak
soha jobb alkalmat,
amit csak akarnak,
jó pénzért kaphatnak.